אביו דומיא דאמו ואמו דומיא דאביו לא משכחת לה אלא באחווה ורבי עקיבא מוטב לאוקמיה באשת אביו דאיקרי ערות אביו לאפוקי אחות אביו דשאר אביו איקרי ערות אביו לא איקרי ת"ש [1]ויקח עמרם את יוכבד דודתו מאי לאו דודתו מן האם לא דודתו מן האב ת"ש [2]וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי מכלל דבת האם אסורה ותסברא אחותו הואי בת אחיו הואי וכיון דהכי הוא לא שנא מן האב ולא שנא מן האם שריא אלא התם הכי קאמר ליה קורבא דאחות אית לי בהדה מאבא ולא מאמא ת"ש מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי שישא קין את אחותו שנאמר [3]כי אמרתי עולם חסד יבנה הא לאו הכי אסירא כיון דאשתרי אשתרי אמר רב הונא כותי [א]מותר בבתו וא"ת מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי שישא קין את אחותו משום עולם חסד יבנה ואיכא דאמרי אמר רב הונא כותי אסור בבתו תדע שלא נשא אדם את בתו ולא היא התם היינו טעמא כדי שישא קין את אחותו משום דעולם חסד יבנה אמר רב חסדא [ב]עבד מותר באמו ומותר בבתו יצא מכלל כותי ולכלל ישראל לא בא כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא [ג]בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה נהרג עליה מאימת אמר רב נחמן [ד]מדקראו לה רביתא דפלניא מאימת התרתה אמר רב הונא [ה]משפרעה ראשה בשוק א"ר אלעזר א"ר חנינא בן נח שבא על אשתו שלא כדרכה חייב שנאמר [4]ודבק ולא שלא כדרכה אמר רבא מי איכא מידי דישראל לא מיחייב וכותי מיחייב אלא אמר רבא [ו]בן נח שבא על אשת חבירו שלא כדרכה פטור מאי טעמא באשתו ולא באשת חבירו ודבק ולא שלא כדרכה א"ר חנינא [ז]עובד כוכבים שהכה את ישראל חייב מיתה שנאמר [5]ויפן כה וכה וירא כי אין איש [ויך את המצרי] וגו' וא"ר חנינא הסוטר לועו של ישראל כאילו סוטר לועו של שכינה שנאמר [6]מוקש אדם ילע קודש: מגביה עבדו שבת סימן: אמר ריש לקיש [ח]המגביה ידו על חבירו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע שנאמר [7]ויאמר לרשע למה תכה רעך למה הכית לא נאמר אלא למה תכה אף על פי שלא הכהו נקרא רשע (אמר) זעירי א"ר חנינא נקרא חוטא שנאמר [8]ואם לא לקחתי בחזקה וכתיב [9]ותהי חטאת הנערים גדולה מאד רב הונא אמר תיקצץ ידו שנאמר [10]וזרוע רמה תשבר רב הונא קץ ידא ר"א אומר אין לו תקנה אלא קבורה שנאמר [11]ואיש זרוע לו הארץ וא"ר אלעזר לא נתנה קרקע אלא לבעלי זרועות שנאמר ואיש זרוע לו הארץ ואר"ל מאי דכתיב [12]עובד אדמתו ישבע לחם אם עושה אדם עצמו כעבד לאדמה ישבע לחם ואם לאו לא ישבע לחם ואר"ל [ט]עובד כוכבים ששבת חייב מיתה שנא' [13]ויום ולילה לא ישבותו ואמר מר אזהרה שלהן זו היא מיתתן אמר רבינא אפי' שני בשבת וליחשבה גבי ז' מצות כי קא חשיב שב ואל תעשה קום עשה לא קא חשיב

והא

אביו דומיא דאמו ואמו דומיא דאביו לא משכחת לה אלא באיסור דאחווה. דתרווייהו ממש ליכא למימר דא"כ היינו ודבק) ולא בזכר [ע"א] ותרווייהו באישות ליכא למימר דהא אמו לאו משום אישות דא"כ היינו אשת אביו הלכך תרווייהו באחוה: **ורבי עקיבא מוטב לאוקמא באשת אביו.** כמשמעותה דקרא דקרי ליה אביו דכתיב יעזב איש את אביו) ואשת אביו אשכחן דקרי בישראל ערות אביו דכתיב (ויקרא יח) ערות אביך היא ולאו לאוקמא באחות אביו דקרא לא משמע הכי דאחות אביו שאר אביו הוא דאקרי ערות אחות אביך לא תגלה כי שאר אביך היא (שם): **דודתו.** אחות קהת אביו: **מאי לאו.** אחות קהת אף מן האם היתה והותרה לעמרם אלמא אחות אב מן האם מותרת לו קודם מתן תורה: **לא דודתו מן האב.** אחות קהת מן האב היתה ולא מן האם ואחות האב הותרה להם. והא דכתיב יעזב איש את אביו ודרשינן פ) אחות אביו (אביו) באחותו מן האם קאמר כדילפינן מוגם אמנה אחותי בת אבי היא ט): **תא שמע וגם אמנה וכו'.** מכלל דבת האם אסורה קשיא לר"ע: **אחותו הוה.** בתמיהה. הא בת אחיו הוה וכיון דהכי לא שנא מן האם ולא שנא מן האב שריא ליה: **אלא התם הכי הוה אמר ליה קורבא דאחוה וכו'.** בת אחי מן האב היא ולא מן האם ולא משום איסורא והתירא קאמר ליה אלא משום לתקוני דיבורא קמא שאמר אחותי היא קאמר ליה הכי אחותי בת אבי היא דבת אחי בן אבי היא וקרי לה אחותו דבני בנים הרי הם כבנים והרי היא כבת אביו והאי דקאמר אך לא בת אמי לאו משום דאי הוה אחוה מן האם הויא אסורה אלא משום קושטא דמילתא אמר לו: **חסד יבנה.** תחילתו של עולם נבנה בחסד שלוה (א) אדם הראשון לגמול חסד את בנו ואסרה לו והתירה לקין כדי שיבנה העולם והיינו דכתיב (ויקרא כ) י)(כי יקח איש) את אחותו בת אביו חסד הוא מה שהתרתי לקין חסד גמלתי עמו: **כותי מותר בבתו.** בין לרבי אליעזר בין לר"ע דקסבר רב הונא לא ילפינן שאר עריות מהנך דכתיבי בהאי קרא מדפרט כל הני שמע מינה דוקא כתניהו: **עבד.** כנעני של ישראל: **מותר באמו ובבתו.** וכ"ש בשאר עריות של קורבה: **יצא מכלל כותי.** ופקע שם בן נח מיניה: **ולכלל ישראל לא בא.** דליגזור ליה עליה משום דשמא יאמרו באין מקדושה חמורה לקדושה קלה כ): **מאימת.** חשיב ליה מיוחדת לו: **מדרגיל למיקרי לה.** בנות העיר: **רביתא דפלניא.** ילדתו של פלוני עבד: **מאימת הפרסה.** שלא תקרא מיוחדת לו אם תבא להפקיר עצמה: **משפרע ראשה בשוק.** שהיו רגילות אף הנכריות הנשואות שלא לצאת בראש פרוע: **שלא כדרכה.** אין כאן דבק * א] שמתוך שאינה נהנית בדבר אינה נדבקת עמו: **באשתו ולא באשת חבירו.** שלא אסרה תורה אלא בדביקה: **ויך את המצרי.** משום דהכה איש עברי: **מוקש אדם ילע קדש.** הנוקש את האדם היינו ישראל שקרויין אדם דכתיב (יחזקאל לד) ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם אדם אתם קרויין אדם וכו': **ילע קודש.** כאלו לועה את הקדש כלומר כסוטר על לועו. סוטר מכה: **אם לא לקחתי בחזקה.** בבני עלי כתיב שהיו תוקפים בבשר הזבחים ואמר אם לא תתן לי אקח בחזקה דהיינו כמרים ידו שהיו מגזמין להכות: **וזרוע רמה.** הרגיל לרום ידו על חבירו: **קץ ידא.** מאדם אחד שהיה רגיל להכות את חבירו וקנסו בכך כדאמר בפרקין לעיל (דף מו.) ב"ד היו מכין ועונשין שלא מן התורה לעשות סייג וגדר לדבר: **איש זרוע.** איש שמניף זרוע לו הארץ מתוקנת לקבורה כלומר ראוי להמיתו ולקוברו: **לא נתנה קרקע.** כלומר אין ראוי לקנות קרקע אלא לבני זרוע מפני שהתגר רבה ע"י קרקע שבאות בהמות ומפסידות וגנבים באין וגונבין ועוררין עליו וצריך שיהא חזק לעמוד כנגדן: **כעבד לאדמה.** לעסוק בה תמיד לחרישה והשקאה וניכוש ועידור: **עובד כוכבי' ששבת.** ממלאכתו יום שלם חייב מיתה שנא' יום ולילה לא ישבותו. וקא דריש ליה לא ישבותו ממלאכה דאבני אדם נמי קאי ולא תימא לא ישבותו אהך שמת עתים דקרא קאי כלומר לא יבטלו ולא יפסקו מלהיות: **פשיטא** לא גרסי' דהא טובא קמ"ל דאבני אדם קאי: **אמר רבינא אפי' שני בשבת.** לא תימא שביתה דקאמר ר"ל לשום חובה קאמר ל)דלא לכוון לשבות כגון בשבת שהוא יום שביתה לישראל או אחד בשבת שעובדין בו מ) אלא מנוחה בעלמא קא אסר להו שלא יבטלו ממלאכה ואפי' יום שאינו בר שביתה. שני בשבת יומא קמא דלאו יום בר שביתה נקט וה"ה דהוה מצי למינקט שלישי ורביעי: **קום עשה לא חשיב.** והאי לא ישבותו קום עשה מלאכה היא:

והא

מפני מה לא נשא אדם את בתו. שכשאכלה חוה מעץ הדעת היתה ראויה למות מיד ואי משום אדם שהיה שרוי בלא אשה היה יכול ליקח בתו ומסיק כדי שישא קין את אחותו: **מי איכא מידי דלישראל שרי ולכותי אסור.** משמע דלישראל מותר באשתו בשלא כדרכה וכן משמע בסוף פ"ב דנדרים (דף כ:) ההיא איתתא דאתיא קמיה דרבי אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר לה בתי התורה התירה לו ולאו היינו היא למעלה והוא למטה דמה מפסדת בכך אלא שלא כדרכה שמצערתה כדאמר התם נ)אם תענה את בנותי שלא כדרכן ואמר וישכב אותה כדרכה ויענה שלא כדרכה וקשה דבספ"ג דיבמות (דף לד:) חשיב שלא כדרכה מעשה ער ואונן וי"ל דלא אסיר אלא שעושה כך תדיר שלא תתעבר ויכחיש יופיה אבל אם רוב תשמישו כדרכה אלא שבאקראי מתאוה לה שלא כדרכה שרי ס): **קץ ידא.** פ"ה שהיה רגיל להכות את חבירו וקנסו בכך וי"ל דדינא הוא דהא מקרא דריש וזרוע רמה תשבר ובפ' כל היד (נדה דף יג: ושם) גבי יד לאמה תקצץ אמר דינא תנן כדרב הונא דרב הונא קץ ידא אלמא דינא הוא והא דאשכחן בפ' ד' וה' (ב"ק דף לז.) גבי חנן בישא דרב הונא גופיה לא חייבו אלא ממון שאני הכא דמועד ורגיל בכך היה להכות באגרוף דדיניה הוא בכך וכן יד לאמה רגיל בכך ע):

אלא

עין משפט נר מצוה

קה א מיי' פ"ט מהל' מלכים הלכה ה ופי"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה י סמג עשין קכב:

קו ב מיי' פי"ב מהלכות איסורי ביאה הלי"א:

קז ג ד ה מיי' פ"ט מהל' מלכים הלכה ח:

קח ו מיי' שם הלכה ז:

קט ז מיי' פ"י שם הלכה ו ופ"ה מהל' חובל הל"ג:

קי ח מיי' פ"ה מהלכות חובל ומזיק הלכה ב סמג עשין ע טוש"ע חו"מ סימן תכ סעיף א:

קיא ט מיי' פ"י מהל' מלכים הלכה ט:

תורה אור השלם

1. וַיִּקַּח עַמְרָם אֶת יוֹכֶבֶד דֹּדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אַהֲרֹן וְאֶת מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: שמות ו כ
2. וְגַם אָמְנָה אֲחֹתִי בַת אָבִי הִוא אַךְ לֹא בַת אִמִּי וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה: בראשית כ יב
3. כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה שָׁמַיִם תָּכִן אֱמוּנָתְךָ בָהֶם: תהלים פט ג
4. עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד: בראשית ב כד
5. וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל: שמות ב יב
6. מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר: משלי כ כה
7. וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִבְרִים נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ: שמות ב יג
8. וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ קַטֵּר יַקְטִירוּן כַּיּוֹם הַחֵלֶב וְקַח לְךָ כַּאֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְאָמַר לֹא כִּי עַתָּה תִתֵּן וְאִם לֹא לָקַחְתִּי בְחָזְקָה: שמואל א ב טז
9. וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת פְּנֵי יְיָ כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֵת מִנְחַת יְיָ: שמואל א ב יז
10. וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם וּזְרוֹעַ רָמָה תִּשָּׁבֵר: איוב לח טו
11. וְאִישׁ זְרוֹעַ לוֹ הָאָרֶץ וּנְשׂוּא פָנִים יֵשֶׁב בָּהּ: איוב כב ח
12. עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים חֲסַר לֵב: משלי יב יא
13. עֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ: בראשית ח כב

מסורת הש"ס

א) [לעיל נז.], ב) גי' רש"א לישראל שרי ולכותי אסור [וכ"כ תוס' דהכא ד"ה מי איכא מידי ועי' תוס' יבמות לד: ד"ה ולא כמעשה וכו' שכ' הגרסא לפניהם כמו דאיתא לפנינו הכא וכתבו שם דלא מחייב היינו דבישראל שרי ע"ש], ג) נדה יג:, ד) [עי' תוס' ע"ז סד: ד"ה איזהו וכו'], ה) רש"ל מ"ז, פשיטא אמר רבינא לא גרסנא אלא לענין בשבת, ו) [בראשית כ], ז) [שם], ח) [וע"ש], ט) [בראשית כ], י) [נ"ל ואיש אשר יקח], כ) [יבמות כב.], ל) נ"ל דלטין, מ) כמ"ש טוסף העולים, נ) [יומא עז:] ע"ש ובר"ש שם ד"ה אם תענה וכו' ושוב שם ד"ה מגילו וכו' ומגוה לייסכן, ס) [וע"ע תוס' יבמות לד: ד"ה ולא כמעשה וכו'], ע) [ועי' תוס' נדה יג: ד"ה דינא],

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שלא כדרכה וכו' שמתוך שאינה נהנית. עי' יומא דף פ"ג ע"א תוס' ד"ה מה רואה. וקידושין דף כב ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חסד וכו' שלוה לאדם:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה שלא כדרכה אין כאן דבק שמתוך שאינה. נ"ב עי' קידושין כ"ב ע"ב תמן לימא לן דלאו הנאה אית להו לתרווייהו כו' וצ"ע ויעיין יומא ע"ז ע"ב רש"י ד"ה מגילות כו' וכמ"ש בס' הפרי"ח בספר מים חיים ישית יצחק שם:

מוסף רש"י

בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה נהרג עליה. משום גזל, ואע"פ שאין זו בעולת בעל דאיסור אלא זונות בעלמא כמגזל [illegible] אזהרה שלהן זו היא מיתתן. דלאו [illegible]